

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . 6 ft.
Fél évre . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető kifizetések a
szerkesztőnek, anyagiak
a laptulajdonosnak kü-
lönbözők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETESI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzetűri hirtet-
ésnél olcsóbb. Nyilttér
sora 25 kr. Belyegáj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratuk nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

Megjelenik minden kedden.

Egyes szám ára 15 kr.

gnoti nulla cupido. Amit az ember nem ismer, azután nem is vágyódhatik. Ha azt akarom, hogy valakivel valamit megkedveltessek, kénytelen vagyok neki azt a valamit vagy szóval, vagy természetben bemutatni. Az utóbbi eljárás persze helyesebb; mert amit kezébe adok valakinek, azt fölfoghatja, tanulmányozhatja mind az öt érzékével; míg ha akármilyen eleven előadást tartok is neki róla, első sorban felfogási képességétől, másodsorban pedig alkotott képzetének helyességétől függ, az én ajánló okvetetlenkedésemnek eredménye.

Ez az elemi igazság kétszeresen érvényes, ha közönséges — mint mondani szoktuk: tanulatlan — emberrel van dolgom. Már pedig anyamegyénk lakosságának kilenczted része tanulatlan. Tehát ha valamit kezdeni akarok; valami iránt benne érdeket, rokonszenvet, előszertetet költeni szándéksom; kötelességem a saját jól fellogott céloim érdekében az ő gyengéit tekintetbe venni; előrelátható ellenállását lekényerezni; szóval: közeledni eszéhez, hozzáférni szívéhez.

Ezeket a tisztelt lelkész és tanító urak előleges kapacitására való tekintetből láttam jónak előre bocsátani; mert alábbi indítványomnak csak úgy lehet fogantatja, ha ők ezen előzményeket illetőleg teljesen egy értelemben vannak velem.

Lelkemben megvagyok győződve, hogy nincs egész megyénk területén se pap, se tanító, aki olyan kevésbé állana hivatala magaslatán, hogy jó népünknek helyes irányban való művelődéséért egy kis áldozatra vállalkozni vonakodnék. Pedig az az áldozat, amelyet most a nép javára kérek tőle, igen kicsi és hasznos, hordereje beláthatatlan.

Legyen szíves a két legilletékesebb népnélvöl osztály minden tagja, aki ezeket a sorokat olvassa, odahatni, hogy az ő községéből jelentkezék valaki a »Bácska« szerkesztőségénél, aki értelmessége, becsülete és élelmes mozgékony-sága mellett elég jóakarattal bír arra, hogy a nép kezébe való könyveket és röpiratokat a saját községe számára némi haszonért árulhasson.

Jóformán összezártam már Bácsvármegyét; nem falut, de pusztát se tudok, ahol a csárdás vagy a falu zsidaja ne árulna kártyát. Ez a harminczketlapirodalmi és festészeti magyar nemzeti termék az egyetlen, mely osztatlan népszerűséggel polgárjogot szerzett magának minden családban.

Könyvet árulni — erre még se az élelmes-ség, se a lelki szomszúságból eredő kereslet nem tudta a legtöbb községet rávenni. A kompaktorok a kalendáriom-árulásnál tovább nem terjeszkednek; és — amint sajnos tapasztalom, ezt se üzik különös szerencsével . . .

Pedig azt a jó népet ebben a vérebe rozsdásodott kellelenségben, maradiságban hagyni örökre: annyi lenne a nép hivatott felvilágosító és vezetői részéről, mint azt a megbélyegző ítéletet provokálni magukra az utókortól, hogy hivatásukat vagy nem fogták föl, vagy nem akarták teljesíteni.

Pap és tanító, akit örökön a közjó szolgálatában töltött napjaiért megfizetni nem is lehet, de ami rosszabb: nem is akar még a régi bűnökbe szerelmes jelenkor; pap és tanító — mondom — jutalmát csak a jól teljesített kötelesség édes tudatában, azon mennyei élvezetben találhatja, melyet az emberiség és legközelebbi testvérei, polgártársai jólétének előmozdításából merített. És senki nagyobb nem emel népünkön, mint az, aki lelki vakaságának hályogát jóakarattal operálni vállalkozik. Ennek a vakaságnak patikája pedig csak egy van: a jó könyv. Mert, uraim! addig hasztalan a gazdasági egyleti és ipartársulati eszmék hirdetése, míg

ezen szellemi magok alá a talajt, a közönség esztét és szívet, jól meg nem munkáltuk. Ennek a talajnak pedig csak egy ekeje van: a jó könyv. Ezt, az olvasási kedvet, a tudvágyat, a helyes okosodási hajlamot kell mindennek előtt terjeszteni. És ez csak úgy terjed el, ha minden faluban — még Rémen is — lesz egy biztos és lassanként az egész közönség előtt ismeretessé leendő hely, ahol azok a jó és nép kezébe való könyvek kaphatók.

Jövőre megmondom a többit.

Zombor sz. kir. város szabadságjele.

Mi Mária Terézia, Isten kegyelméből római császár, Magyarország, Csehország, Dalmátia, Horvát- és Tótország, Ráma, Szerbia, Galícia, Lodomeria, Cumania és Bolgária királya; Ausztria főhercege; Burgundia, Brabant, alsó és felső Szilézia, Milano, Stajerszág, Karinthia, Krajna, Mantua, Parma, Piacenza, Limburg, Luxemburg, Geldria és Württemberg hercege; Svábország fejedelme; a sz. római birodalom, Burgovia, alsó és felső Morvaország és Lurátia örgrófia; Habsburg, Flandria, Tyrol, Ferretis, Kyburg, Görz, Gradiska és Arthesia grófia; Arratia tartományi grófia; namurci gróf; a szlavin örgróság, Naon kikötő, Salina és Mechnia ura; stb. stb. jelen irásunkkal emlékeztetjük mindazoknak, akiket illet, hogy: Mi kegyelmesen és behatólag megfontolván, mily nagy hasznuk van a királyoknak és fejedelmeknek az egységes várost, vagyis egy politikai testületet alkotó népeknek tömörüléséből; mily nagy mérvű emelkedését remélhetni a közgazdaságnak, a korok és idők ezen főtényezőjének, az állami biztonság legszorosabb és legjobb kapását képező békességes polgári összességétől; végre hogy a királyoknak és népeknek boldogulását megkönnyítő községek és városok szervezése, ezeknek szabadalmakkal, előjogokkal és engedményekkel való fölruházása által az iparra és kereskedelemre mily előnyök hármanak: könnyen érvényre emelkedett azon meggyőződésünk, hogy ily előnyöknek osztogatása s városoknak szervezése és emelése szinte gondoljunk közé tartozik; mert hisz már a régi bölcsék tanították, hogy a város összevaló embereknek célszerűbb együttélés végett tömörült közössége s hogy az önmagát szervező természet azért gondoskodott terekről, házakról és utcákról, hogy az emberek társaságban éljenek együtt s pedig neesak a kölesönös vonalban határain belül, hanem méginkább a szeretetnek kötelekeivel örökre egybefűzve és emberbaráti szolgálatokra kölesönösen lekötelezve. Mert nyilvánvaló, hogy az egymásrasszorultság folytán keletkeztek az emberek összetelepése; mi ha így nem volna, nagy bajok köztött és a magányban megszülemelő lelki levertséggel folyó a világ sora. A bölcsen gondoskodó fejedelmek méltánylólágot latba vetvén az emberek illetén egyes társaságba gyülemléséből hármló közhasznót, már hajdanta is szoktak volt az ilyes népeknek holmitéle szabadalmakat engedni; egyrészt azért, hogy halhatatlan nevének dicsőségét a késő unokákra is átörökítsék; másrészt azért, hogy az alájuk rendelt népeket és a hazának békés nyugalomban tetőző közjólétét, birodalmaknak öregbedésére véggé megzilárdítsák. Ezekhez képest, miután ezen híveink, mint lakosai a Bács megyében fekvő jelenlegi mezővárosnak, Zombornak, mely ezelőtt közönségesen zombori katonai sáncolt városnak nevezetett, de az imént mult 1745-ik évben az illetékes katonai főhatóság alól fölmentetett és a hazai törvények értelmében, jelesül az 1741-iki legutolsó országgyűlés 18-ik szakasza alapján, teljesen és véggépen az országos kormány s a főntebb nevezett Bács megye hatósága alá kebelezetett; és miután annak eledlddi királyi ügyészségünk alá tartozott polgárai és összes lakosai, névszerint egy a katolikusok, mint a nemegyesült görögök, vagyis rákok, mint egykori katonai alattvalók, egyhangu aláztatos könyör-géssel esedeztek Felségünkhez, hogy nevezett mezővárosunkat szabad királyi várossá emelni és Magyarországunk többi szab. kir. városai közé fogadni és fölvenni méltóztassunk:

Ezen alkalommal kegyesen megszívleltük ezelőtt katonai uralom alá tartozott említett Zombor mezővárosbeli polgárainak soknemű, hasznos, Elöttünk kedves és kellemes szolgálatait és abbeli érdemeiket, hogy közösen — egy a római katolikusok, mint az állítólag kétharmadrésznél többségben levő rákok, ezelőtt hetven-egynehány évtől fogva, úgy szerencsés és békés időkben, mint a számos bel- és törökellenes küll-háborúk évadjában, állandóan saját költségükön és tegyvereikkel, minden erejükkel, tehetségüknek egész teljével és mindig kiváló éberséggel, gondál és szorgalommal, különösen nevezett országunk szent Koronájának, s Magyarország egykori dicső Királyainak, boldog emlékü Elődeinknek, Főlséges Hazunknak és már Nekünk is, jelesül az utóbbi nyolc év alatt különféle hatalmak ellen viselt s csak ujabban a mult év alatt Isten segélyével betejezett súlyos Hadjárataink

alkalmával; ugyszinte a közhazának a helyek és idők különfélétségéhez s az alkalmak igényeikhez képest, az ország határain kívül-belül, állandóan, kitartólag, sok vérontással, számos polgártársainak elvesztésével és valósággal, tettekben is megmutatták és bebizonyították, hogy ragaszkodnak Hozzánk, hasznos polgárai a hazának, buzgó előharcosai a közjónak; sőt ezenfölül a Királyi Felségünk iránt tartozó köteles hódoló önmegadának és örökös Országaink és tartományainak közjára iránti igaz érdeklődésüknek zálogul, szóval Irántunk való aláztatos és szíves szolgálatkészégük jelölül az iménti háboru költségeire százötvenezer forintnyi összeget megajánlottak és valóban beszolgáltak és lefizettek Királyi Kinestárunknak;

emmellett ígérük, hogy a jövőben is mindig, úgy békés, mint háborus időkben, hasonló létséggel, hűséggel és ragaszkodással hű alattvalóinknak, a haza hasznos polgárainak s a közjó előharcosainak fogják magukat tanusítani; ezekhez képest irántuk gyakorlandó Királyi Kegyüknek és Jótéteményünknek kitüntetésére nem ok nélkül indítottak.

Miért is részesíteni kívánjuk Királyi Kegyükben és Jótékonyágunkban ezen kamarai mezővárosnak polgárait és lakosait, hogy a messze jövőben is megismerjék az ő hűségüket, és szolgálataiknak Felségünk részéről való méltatását és viszonzását tapasztalják s ez által utódaik is a Felségünk, dicsőséges Hazunk és nevezett Magyarországnak koronája és közjára iránti jó szolgálatokra serkenjenek s ebben ösztönző indokot találják; de meg azért is, hogy biztos reményünk lehessen gyakran nevezett és különben is sokat népesebb Zombor mezővárosunkról, miszerint mihelyt fölzsabadítva, előjogokkal felruházva és a szabad királyi városok sorába lesz iktatva, még sokkal jobban meg fog népesebbni; mi által a közterhek viselésére kellő adóalap is szépen fog öregbedni, az ipar és kereskedelem, mely az idők viszontagsága folytán elpusztult eme vidéken csekély, virágzásnak fog indulni; a termékeinek elárúsítására piacot nagyban nélkülöző környék lakosainak, az ugyanazon Bács megyében szinte ujonan szervezett Ujvidék szab. kir. várossal együtt, árusarnokul fog szolgálni; az ipar üzésére s emelésére előnyököt, a nyers termények könnyebb eladására, ezáltal az anyagi ügyek kellő elintézésében főtényezőként szereplő pénzszerzésre, könnyű alkalmat fog nyújtani; hozzá még: minél jobban benépesedik azon, az ellenségével határos vidéken fekvő sokat emlegetett Zombor, török háboru idején — mitől Isten mentsen! — az ellenséggel szembeálló hadseregnek, hogy könnyebben helytállhasson és visszaverhesse az ellenséget, annál erősebb támasza lehet s így a közjónak és az ország, valamint szomszéd Országaink és tartományaink közjávában bizonyára nagy szolgálato-kat tehet.

A közjót és haladást szemmel tartó fenti érvekből és indokokból s az esedező polgárok és lakosok nagy érdemeire tekintettel, Bács megyébe kebelezett egész Zombor városát illetőleg, Királyi Kegyük és Tekintélyünk teljével, a fentebb elsorolt indokok után, az 1687-iki 17-ik t. e. idevágó szakasza értelmében elhatároztuk, hogy az alább részletezendő területekkel, jogokkal és kiváltságokkal kedvelt Magyarországnak szabad királyi városává emeltessék, tétessék, fokoztassék s nevezett Országunk többi szabad királyi városainak, mint tulajdonunknak számába, osztályába és rendébe avattassék, fogadtassék és iktatassék; mostantól kezdve mindenkorra »Zombor szabad királyi város« nevén és címen emlitessék. Egyszersmind tiszta öntudattal és határozottan beleegyezve megengedjük hogy:

Először: minden egyes jogot, kiváltságot, mentességet és szabadalmat, mely az ország törvényei értelmében az általános gyakorlat szerint többi szab. kir. városainkat megilleti, valamint a »szabad királyi város« címet, jogosan gyakorolhassa, élvezhesse és használhassa; mint ilyen önállósággal és szavazati joggal az állami kötelekbe léphessen; az ország bevett szokása szerint a jövő országgyűlésen törvénybe iktatassék; a jövőbeli alkalmakkor a nagy országgyűlésekre a divó királyi levéllel megbivassék; az Ország szent Koronájának, a törvényesen megkoronázott Királyi Felségen kívül senki más földesurat el nem ismerő birtokul tartassék s attól soha semmiféle föltétel alatt el ne szakítottassék, idegenítettassék és zálogosítottassék.

Másodsor: ezen városnak hatóságai és testületileg említendő polgárai, a törvények értelmében valósággal és kételkedés nélkül az ország nemességéhez soroztassanak; egyéb nemesi szabadalmi között a város, mint testület, a többi örökös országokból magán- vagy közsükségletre Magyarországra behozandó vagy onnan kiszállítandó cikkeket illetőleg, a harmincadtól való mentességet élvezzen; egyes polgárai azonban, a többi szabad királyi városok polgárainak mintájára szerint a városnak szabályszerű mentőlevelével ellátva, a harmincad fizetéstől ugyan nem, de a vámtól és adótól mentesek és szabadok; az utazó polgároknak a város által törvényeszerűen kiállított s a városnak alábbleirt és használandó viaszpecsétjével ellátott és kiadott utlevelek akárhol elfogadandók és érvényeseknek tekintendők.

Harmadszor: köteles a községeket, országgyűlési illetéket s minden közterhet a többi szabad királyi városok példája szerint fizetni és viselni; következésképp tartozik minden rendű és rangú ottani telek-birtokos és polgári jogokat élvező egyén, ha nemesi, katonai vagy kamarai kiváltsága nincs, a telkétől és egyéb polgári jövedelmétől járó adókat a város kebelében leróni, a közterhekben résztvenni s a polgári hatóságot ezen telkek és polgári jövedelmek kérdésében illetékesnek elismerni — kivéve, ha a városban tényleg volnának, a királyi szabadalmakkal és mentességgel bíró curialis telkeket, melyekre valamint a curialis szabadalommal bíró nemesekre vagy nemesi előjogokkal bíró egyénekre nézve a hazai törvények értelmében a mentesség ezentúlra is csonkítlanul kiterjesztetik.

Negyedszer: az ezelőtt katonai területhez tartozó, főntebb is többször említett Zombor városának területét, a következő tizenegy pusztaival: Buková, Csicsova, Gradina, Jovanovszellő, Saponya, Bility, Nenadity, Karankoria, Rancevo, Bratyevity és Pipe-ros, valamint ezeknek igaz régebbi határai minden- néven nevezendő hozzátartozóikkal, javadalmakkal és hasznaikkal, egymint az ezen területen akár a városban belül, akár azon kívül állott hűsvágó szé- kekkal, serfjussal, pálinka- és cserép-égetéssel, a pia- cok és vásárok jövedelmeivel, továbbá a zsidók és ci- gányok és más, polgárgönölkül a városban vagy an- nak területén tartózkodók adójával, gyógyszerárak és kocsmák nyitászjogával, szóval mindazon jogokkal és kiváltságokkal, melyek a földesurat megilletik, ugyan- azon mérvben és feltétellel, amint azt Kamaránk vagyis Királyi kincstárunk birta és használta, ezelőtt katonai rendszer alatti és többször nevezett zombori polgárainknak és lakóainknak s az ő egyetemüknek, előbb elsorolt hosszas hű és hasznos katonai szolgálataik s az alatt szerzett érdemeik elismerésüül, száz- ötvenezer forintnak kincsarunkba leendő lefizetése után, a királyi ügyészek ekkora lefizetett összegről szóló elismervénye által nyugtatva, örökidőkre birto- kul és használatul átadtuk, odaengedtük és átruház- tuk, illetőleg ezennel átadjuk, odaengedjük és átruház- tuk.

Ezenfölül ugyanezen Zombornak azon kamarai részét, melyet királyi ügyészeink alá tartozó és azon telkeknek lakó, de onnan máshova áttelepítendő kama- rai alattvalóink számára fentartottunk, kegyesen ugy engedjük át, hogy először is nevezett kamarai alatt- valóink a lehető legközelebbi alkalomkor más helyre szállíttassanak, telkünk és rajta álló két házunk ped- ig a nevezett alattvalók házaival s egyéb épületeivel együtt megbecsültessék, becsértékük kamarai becsü- tün megállapíttassék és általunk kegyesen helybeha- gyottan a nevezett község által királyi kincstárunkba, illetőleg nevezett kamarai alattvalóinknak — ameny- nyiben tudniillik odahagyandott épületeikért járandó leszen — teljesen és hiánytalanul lefizetessék és mind ezeknek végbevitele és tényleges teljesítése után ezen kamarai rész Magyar Királyi udvari kamaránk által az ismételt említett Zombor városi közönségnek, de ismét csak királyi ügyészeinknek a mi kincstárunkba való beszállítás végett átveendő kérdésről összegről szóló nyugtájá mellett, előbb részletezett egyéb javad- almaik szerint, szinte örök időkre birtokába adassék és engedessék át.

Ötödször: megengedjük ezen sz. k. városunk közönségének, hogy mint más sz. k. városok, polgárai, ők is szabad választás útján hatóságul alkalmas és arravaló egyénekből egy bírót és tizenkét tanácsost s más városi tisztviselőket és szolgálókat valláskülönbség nélkül ugyan, de csak katolikusokból s egyesült és nem egyesült görög szertartásukból szent György lovag vértanúnak április 24-ikére eső ünnepén, a hazai törvények és más sz. kir. városok példája szerint választhatnak; az ugy törvényszerűen beválasztott hatósági személyek, névszerint a bírót két évig, a taná- csosok pedig életfogytiglan megmaradnak hivatalukban s előleges tudomásunk vagy beegyezésünk nélkül ab- ból el nem mozdíthatók. Ezen helyi hatóság a sz. k. városok jogkörébe eső ügyekben, a többi sz. királyi városokban divó rend és gyakorlat szerint s a hazai törvények szellemében fog bíraskodni; a megfellebbez- hető ügyekben pedig az előtte vitázó és pörlekedő feleknek föllebbezését, beható átvizsgálat végett, ki- rályi tárnokmesterünkhöz átteszi s ítéletét a per egész folyamával szokott módon ugyanoda beterjeszti.

Hatodszor: megadjuk ezen sz. k. városunknak a pallósíjogot és a bünyefnyitó eljárás megindítását, mint az más sz. királyi városainkban divik, a terüle- tén elfogott mindenféle gonosztevők ellen, azon fölha- talmazással együtt, hogy szegyenoszlopot és akasztófát állíttathat; valamint azt a jogot is, hogy akár a város közigyeit, akár egyes személyeket vagy telkeket il- lető perekben, bármi címen illetékes azokra nézve, önállólag bíraskodjék.

Hetedszor: megadjuk ugyanezen városnak a kegyuri jogot, oly formán, hogy a katolikus plébánosválasztás joga egyedül és mindig csak a katolikus polgárokat és lakosokat illesse; viszont a nem egyesült görög polgárok is a saját tetszésük szer- rint gondoskodjanak plébánosokról s ezeknek javadal- mazása iránt mindkét rész önállóan intézkedjék.

Nyolcadszor: minthogy előbbnevezett Zombor városunkat és annak területét a katonai és kamarai főnhatóság alól, mely alá eddig tartozott, teljesen föl- mentettük és fölzsabadítottuk: ezért is annak összes polgárai és egyéb lakosai, akármilyen nemzetiségűek, ranguk és rendük legyenek, ezentul se a szomszédos eszéki s péterváradit vagy más mostani és jövőbeli vár- parancsnokoktól, se azoknak helyetteseitől, sem az azon vidéken állomásozó kamarai tisztviselőktől, hanem jö- vőben csak a helyi hatóságtól függenek; ehhez képest a helyi hatóság fogja gyakorolni ezen városnak pol- gáiraival és lakosaival szemben a törvényileg megála- pított s a sz. kir. városokat törvényesen megillető ha- talmat ugy a személyi, mint a város területén fekvő polgári telkeket érintő anyagi kérdésekben, kivétet- vén, mik országos törvények szerint kivételnek.

Kilencszor: ugyanezen városnak polgárai és lakosai tartoznak akármilyen háborus és más köz- vesztélyes körülmények között az irántunk köteles hű- séget és említett várainknak parancsnokaival vagy az

ideiglenesen kinevezett hadvezérekkel, a hűséges leve- lezést fontartani, az előttük ismeretes veszedelmes eseményeket, ellenségeskedést, a gonosz és ártalmas ter- vekeket, amennyire hatalmukban áll, lehetetleníteni, az efféléket nyomban fölfedezni, szóval mindazt, mi a hű- séges alattvalóknak hódolatos alárendeltségüknek fogva kötelemük s a belső nyugalomra és biztonságra vonat- kozik, készségesen, hiven és pontosan figyelemmel kísérni.

LEVELEZÉS.

Gara, 1881. jan. 25.

Tekintetes szerkesztő ur!

Mult év végén kürtölték a budapesti újságok, hogy a polgári házasságról szóló törvényjavaslat már készen van, és az ünnepek után fog az országgyűlés elé terjesztetni. Ez a böles honatyá Irányi Dániel ur műve, ki azt annyiszor megsürgette. Ez csakugyan az ország legégetőbb szüksége. Más fontosabb tárgy el- intézése nincs. Epen erre vártunk. Avval amitják a kormányt, ez a nép óhaja. Pedig dehogyan az, dehogyan az! Csak kérdeznék meg minden képviselő ur a kerü- letjét ez iránt, majd meghallanák, mennyire óhajtja. Ezen nagyságos urak ugyan a népképviselői, de érde- kökben, vajmi keveset tesznek, kiki saját érdekét tolja előtérbe, tisztelet a kivételnek. Ki óhajtja azt a pol- gári házasságot? nehány ledér urfi, ki pillangó mód- jára egyik virágról a másikra szeret repdesni. Azt gon- dolják evvel majd segítve, könnyítve lesz rajtuk. Nagyon esatlatoknak, jobban meglesznek szorítva mint most.

Ha csakugyan behozatik a polgári házasság, nem tudom kötelező lesz-e! ez csak a morál rovására, és vallástalanság gyarapítására fog lenni. Hogy fog a nép nézni és mit gondolni, ha neki a bírót elé kell menni és ez előtt házasságot kötni, ki ezt eddig oly szent ténykedésnek tartotta, és egészen áthatva az oltár elé lépett. Hogy ennek jó vége legyen, el nem hihetem.

Tán mondja valaki, hisz ez pap, érdekből beszél. Oh nem, sőt inkább a polgári házasság behozatala ál- tal nagy terhet vesznek le nyakunkról, t. i. a sok ház- zásfél perlekedéseit, melyekkel legtöbb bajunk és kel- lemetlenségünk van. De sajnálom a népet, ki eddig oly nyugodtan meg volt, ezek romlására fog ez lenni, és így közvetve az állam rovására is.

Ime Poroszországban el akarják törölni a köte- lező polgári házasságot, jelöl, hogy jóllaktak vele. Mert ha valami üdvös intézmény volna, bizonyára meg- hagynák. És mi ép akkor, mikor más országban eltö- rülnek, be akarjuk hozni. Wie reimt sich das zussamm.

Csak a vallás dolgaiba az állam soha ne avat- kozna, sokkal jobban menne az egyházi ügymenet. Hagyja azt az egyháznak, a hová az jogilag tartozik. Hisz ugy is mindenkoron fennmarad neki a jus supre- mae inspectionis. Tehát ha valami államellenest tenne, vagy intézkedne, tessék azonnal nyakon csipni. Csak hogy ilyenre soha sem fog találni. Így ezen vallás- és eziranti büntető törvénnyel annyi bajt okozott, hogy Isten a megmondhatója. Mind ez régenten nem volt és mily szépen megvolt egyik vallásfelekezetet a másik mellett minden baj nélkül. Most meg minduntalan hur- coltatunk a bíróság elé csak azért, mert köteleességün- ket mint papok teljesítjük. Így hát látszik mily nagy baj ez, mikor az állam az egyház ügyeibe avatkozik. Nem ugy tesz az egyház, ez a maga hatáskörét soha túl nem lépi, ez nyíltan tanítja: „Reddite Deo, quae sunt Dei, et Caesari, quae sunt Caesaris.” Ezen példát kellene az államnak is követni és különösen a törvé- nyek alkotásánál respectálni az egyházat, ezt mintegy alapul venni, akkor soha összeütközésbe nem jönne, soha kellemetlenség nem volna, különben történjék bár mi, vizsgálatunk Krisztus Urunk eme szavaiban: „Nec portae inferi praevalerunt adversus eam.”

Biboricz Andrá, plébános.

Budapest, 1881. január 29.

„MAGYAR ÜZLETKÖNYV” cím alatt egy mun- kát rendezek sajtó alá, melynek célja fölkelteni az üz- leti szellemet hazánkban. E végből üzletkönyvem a legszükségesebb utbaigazításokat fogja nyújtani arra nézve, hogy a magyar üzletember a legolcsóbb hitelforrásokot megismerhesse s üzletét bank- hitelképessé tehesse, azt az egész országban meg- ismertethesse, és széles e hazából megrende- léseket nyerhessen.

Ebben mindenki egy 20 szóig terjedhető ingyen hirdetésben megismertetheti, s a közönségnek ajánl- hatja üzletét, ha a „Magyar Üzletkönyvet” 1 ft bolti árán előre megrendeli. A fizetés előzetes beküldése nem szükséges. Elegetd a rendelést alólírotthoz (Budapest, korona-herceg utca 6 sz.) címezve megküldeni.

Mudrony Bal, s. k.

Ó-Becse, jan. 23.

No hála Isten! csakhogy már egyszer annyira is vittük, hogy legalább a mulatságban egyetértünk, összeférünk. Nekünk színészeknek vannak, kiknek elő- adásait szerb atyánkfiai is látogatják, mi meg ellátó- gattunk az ő báljokká, melyet tegnap négyzetük ren- dezett. Elveznek ők velünk, mulatunk mi velök, s a köztünk fennálló khinai falak? No tán lesz idő! midőn azok is majd leomlanak.

Színészeink Homokay László igazgatása alatt működnek. Jósándéku igykezetők, mely a provincia- li színészek közös nyomoruságától — a tolakodástól ment, a közönség szép méltánylásában részesül. Hu- nyadi László, Nótás Kata, Judit, A legény bolondja. — nem csak szórakoztattak, de elég kellemesen is han- goltak. Pásztoray a társulat rendezője nem ügyetlen ember.

A bál nem volt valami túltömött, de annyian voltunk, hogy épen jól mulathattunk s ami természe- tes, tartott világos virradtig.

Vendégek voltak Szenttamásról a szerb Nábob- nak Dungeyrszkynek kedves unokája Milán, bájos ne- jével, Zsablyáról a köztetszést aratója Milán, bájos ne- jével, Zsablyáról a köztetszést aratója Szarajljas Mica kisasszony sat. A helybeliek közül hódolatot keltett ő ngsa az előkelő modoru Joanovics Zorka s a legköny- nyebb táncosnő Argirovics Vidica.

A pompásan felékitett díszterembe lépő közönsé- get két szeráf fogadta, nem ugyan tüzes karddal, de szép virágoskorral s e szeráfok szemfényétől káprázva, szinte művészek néztük a szerb bál elmaradhatlan járulékat a dudást is, ki vörös tüllel borított szerszá- mát azon öntudat méltóságával nyektette hóna alatt, hogy ha ő nincs, kóló sincs, legalább nincs a maga eredetiségében.

Kicsinyes apprehenziókat nem észleltünk, egész pompájában ült a jókedv derűje ugy a magyarság je- len volt színe javán: Paresetich mindig kedélyes köz- jegyzőnkön, Brecska járásbíró ur s kedves családján, Terék Károly földbirtokos ur derék házínépén sat., mint a lovagias Georgievics, a higgadt gondolkozású Vojnovics, a vigkedélyű Závisics és az erőlyes Pet- kovicsékon.

E farsangon még a kaszinó ígér egy kellemes estét, melyen felolvasások lennének s ugy hisszük, hogy jól mulatunk febr. 6-án a tűzoltó, és 22-én a lövölde báljában.

Ó-Kanizsa, 1881. január 22-én.

Tekintetes szerkesztő ur!

Javában mulatunk. A farsang hosszúra nyúlik, még vagy nyolc bál van kilátásban. De azért agyon ne üss tisztelt anya, de főleg atya, nem a ti kárókat célozva hozom ezt nyilvánosságra, mert én miattam akár alsó szoknyában is kiüldetted leányaidat, engem a bálban nem a lányok costumje mulattat, hanem a tartós ivó-társaság, a midőn nem lehet attól tartani, hogy az ember egyedül marad Géza barátommal.

Üresednek az erszények, gond a jó szórakozás. Ismerkedés, társas mulatság, mennél szebb viganó a nap eseményei. De a sok jó oldala is megvan ennek a gyakori mulatságnak. Eltekintve a földolgról — ami pedig a legfontosabb — hogy a hymen joga rit- kán megy feledésbe, a jótékonytábor többnyire a mul- tás segít elő.

Ily jótékonycélú mulatság volt az izr. négyzet- nek f. hó 19-én rendezett — sorsjátékkal egybekötött táncvígalmá, 150 ft tiszta jövedelemmel. Farsang nél- küli ily összeget feltakarítani jóval bajosabb lenne.

A bál rendezése legfinomabb izlést mutatott. A rendezőség minden tekintetben kielégítette a közönség igényeit, nem is volt ott ember, kinek szívéből a meg- elégedés szót ne sajtolt volna. A sorsjegyek árszai, a sok előzékeny kéz, a gyakorlatissággal párosult izlés, választékos hatása alatt alig tudtuk megelégedé- sünket takarni.

A tánc elég változatos volt. A cotillont „szere- lem táncát,” mely kedves kedvességgel s változatos jelmezekkel folyt le, 50 pár táncolta.

Nem hagyható speciális megenyítés nélkül a je- lenváltak közül Bácska legszebbje, Mihálkovits Erzsike urhölgy Zentáról, mint a kit a bálkirálynőség kor- nája feltétlenül megillet.

Ott láttuk még Gergely Mariska, Hesser Hanna, Huszár Julia, Keresztesy Ilka, Kráhl Berta, Lábdy Juliska, Löbl Etel, Oesky Hermin, Rosta Sarolta, Szárnyasi Rózsika, Spitzer Helena (Apatinból), Schül- ler Katalin s Wagner Ottilia stb. urhölgyeket, — Deutsch Zsigmondné, Grüner Adolfné, Grüner Jakabné, Hercz Morné (mint egyleti elnök s bánya), Hesser Jánosné, Dr. Kertész Sándorné, Kráhl Lajosné, Konez Ferenc és Józsefné, Körmötzi Lászlóné, Löbl Morné, Lövinger Károlyné, Lövinger Samuél, Meitinczyk He- rmanné, Mihály Julia, Sleiter Ignacné, Tóth Józsefné, Torday Kálmán stb. igen inpozans urnök.

A mesteri tapintat, melylyel hölgyeink a bálnak remek zomancát alkották, hálás benyomást gyakorolt az egészre, mi onnan is kitünik, hogy a mulatság más- nap 6 órakor ért véget.

Fesztelen jókedv mellett mulatott mindenki, a táncok sora kifogyhatlan volt.

Alázatos tisztelettel

Egy ókanizsai.

Zombor, 1881. január végén.

Azon közmondás hogy minden kezdet nehéz, már mindenki által elismert tény; felszólalásom fölcsült fektet arra, hogy ha már valamit kezdünk, akkor, ha a kezdet bármily nehézséggel járjon is, csüggedni nem szabad.

A zombori első férfi-ruha készítő társaság alig hogy megalakult, már is a hir terjed, miszerint nem sokára el fog enyészni. Kivánom ugyan hogy ezen hir ne valósuljon, mert ez a nagy közönségre ugy mint az illető vállalkozókra biz nem a legkedvezőbb ered- mény volna, mert a kiknek az előtt alkalom nyílt a közönséget taksálni valamely megrendelésnél, ez- után tán még nagyobb fokban gyakorolnák.

Nekem ugyan e pár soraimban nem céloz bon- kés alá venni mivoltát ezen bonyolódásnak, csak any- nyit kívánván megjegyezni, hogy az illető társaság tagjait ismervén mint realis becsületes embereket, tűz- zék még céljukhoz az egyetértést is, mely nélkül nem létesülhet semmi nemű vállalat a földkerekségen.

Mert hogy Zomborban egy ily társaság létesülé- sére égető szükség vala, azt legjobban érzi azok, a kik előbb egy finomnak csúfolt durva öltönyért adtak 40 ftot, s a fentnevezett társaságnál jelenleg 30 ftért finom öltönyt kapnak.

Sok, nagyon sok volna azok száma akik illetlen módra rászédettek egyes szabók által Zomborban a ruha készítettések alkalmával.

Tehát most már képzelhetni szükségességét ezen új társaságnak, kik közt tudtommal nincs azon vam- pyrok közül egyszem, akik a fenti m e s t e r s é g e t üzték, hanem a zombori szabók közt elmondhatni java a legbecsületesebb és legszolidabb üzletembereknek.

Soraim zártával pedig a zombori férfi-ruha ké- szítő társaság tagjaihoz azon figyelemzetéssel járulok, miszerint addig, míg az emberből a becsületesség ki- ismerik, azok kik még az embert közelebről nem is- merik, idő szükségeltetik, tehát ily kitartásra, izléses és csinos kiállításu munkára, szolid elbánásra és egye- t é r t é s r e van szükség, s megfogják látni, hogy utób- nehéz küzdelmüket legyőzve, szép jövőnek és jó hir- névnek fognak örvendhetni.

Brisits Géza.

Bartok Lajosunk nagy hibát követett el „a bál-rendező keservei”-ben, hogy kibagytta belőle — a deficitet. Ezt — habár — a rendezők ügyes numerális összeszedettségére folytán — csak igen csekély mértékben érezte, a mi jeunesse d'oré-nk is az e hó 29-én a kaszinó könyvtárának gyarapítására rendezett táncvígalmá után. — Hanem minő kíméletlenség, deficit-tel kezdeni ott, ahol annyi szép egyéb tudósítani való volna — hanem ez már faji tulajdonságunk — jegyezhetné meg valaki tán nem épen alaptalan malitiával — mi legnagyobb bajnak tartjuk a deficitet — mert megjegyzem, hogy Mózes nem egyedül üdvözítő valóságos tartozom, ha nevem magyar is. (Ez is hamis!) No de annyit foglalkozom kedves híremmel, hogy a javáról megelégedzem.

Mint hogy minden dolog az elején kezdődik, én is ott kezdem, ha pedig ezt tenni akarom, akkor a rendező urakkal kell megnyitnom a sort.

Már a terem is — a különös decoratió látványokhoz nem igen szokott jó Bezdáni uraknak meglepő látványt nyújtott. Csak úgy csillogott a tükrök-től, csakugy illatozott a gyönyörű zöld galyaktól. De nem is csoda hogy gondoskodva volt a közönségnek mind aesthetikai igényeket kötő publicum résznek kívánalmairól, mind a kedélyesen mulatni szeretők vára-kozásainak kielégítéséről — mikor Dr. Fleckenstein barátunk állott a rendezőség élén, kik egyáltalában oly ügyes és buzgó tevékenységet fejtettek ki a közönség mindennemű kívánalmainak kielégítésében, hogy egész lelkiismeretesen állíthatjuk, miként ily elégedet-ten közönségünk még helyben mulatságról nem távo-zott.

Magáról a táncról mit szólják; a környékből ide érkezett hölgyek csak szaporították a teljes számuk-ban megjelent szépeink számát, — mulattunk is, mint a hogy a magyar — főleg bácskai társaságról nem is várható másképp és hosszabb ideig a német metropolis-ban tartózkodván a hosszú nélkülözés után, jól es-tt lelkeknek szép nemzeti táncunkat rugni látni — esi-nálták is kiválóan kiviradtig. — És ha ez egyszer a könyvtárnak rem is jutott haszon (azért megrendel-jük ám a Kossut iratit) szép emléket hagynak ben-nünk hátra egy valóban fölötté kellemesen eltöltött éj szépségei.

Villám.

Szerkesztői évfordulómrca.

1880. febr. 1.

Jól ismerem lovagjait

Azon mihaszna harnak,

Kik orv fogással láb alól

Eltenni úgy akarnak.

Fel sem veszem haragjukat,

Hyesre rá sem érek;

Őnönmagának ostora

A föl se vett düb, méreg.

Addig tudom, hogy jól megyek,

Mig ők utamban állnak;

A tiszta elv szemébe néz

Ahármily akadálynak.

Korcsolyadal.

Jégre járt a kis lány.

Panaszkodik egyre:

Hogy elfagyott a fellába,

Cipője se megy le

Nagyobb baja is van, . .

De már azt nem mondja.

Hogy a jégen szíve kigpult —

Nem a mama gondja.

M. J. L.

A BOUNDIRBAN.

A mennyezetről ezüst láncon lecsüngő tejfehér lámpa bágyadt fényt áraszt, s derengő világa, kísértő árnyként suhanván át, csak homályosan engedí kívenni a tárgyak körvonalait. A boundirban vagyunk! Körülöttünk minden nesztelen, a hangtalan esendőt semmi se zavarja meg. — Az ablakok leboacsájtott nehéz függönyein át, csak elvétve s tompán hat be a zsbaj, s a padlaton végig futó perzsa szőnyeg hallatlanná teszi lépteid dobbanásait.

Számtalan fülkék rejtekeiből, magas pálmák és ficusok levelei által árnyékolva reszkető mimosák hajtogatják fejcséskéiket mint egy üdvözlétül, körülvéve gyengéd ibolyák száraitól, melyek édes tavaszi illat-tal töltik meg a léget.

Előttünk a megelégedettség, boldogság e pazar képe, melynek láttára jékenytelenül azon föltevés jut eszünkbe, hogy nem jutánk-e valami jóságos tündér által, az ezeregyjé mesés tündér palotáiba. — S ime már véljük is magunk előtt látni, e sillphid alakok egyikét, amint felénk lebeg, s ajkaira nyomva rózsás ujjait, hallgatásra int . . . .

E bábajos kerethez méltó azon kép, mely most elénkbe tárul, a márvány kandalló előtt, egy bíbor nyugágy párnáiban eldőlve egy hölgy nyugszik. — Holló fürtei hulláman, kecses rendtelenségben folyák körül vállait, s a tűz vérvörös fellobbanó fénye gyengéd pirt varázsol, hallgató, setét árnyalatu arcára. — Szemeinek éj csillagaival, merengve tekint maga elé, és gondolkozik . . . .

Most feltekint, s szemeiből két könnyesepp gör-dül le feltartóztatlanul . . . .

E pillanatban léptek nesze hangzik, a fiatal hölgy összerenzen s gyorsan letérülve hulló könnyeit, egy szívélyes mosolylyal nyújtja kezét, belépő barátjára felé. — Ily egyedül, kísérteties félhomályban, és ami leggonoszabb ábrándokba merülve, — szól a jövevény vidáman kacagva, — de egy átható pillantást vetve társnőjére, résztvevő hangon folytatá, és mit látok, — még hozzá sirtál is . . . . Kit illettek e könnyek Li-viám? —

„A multat,” válaszolá halkán Livia.

„Ez az egész? Te valóban bohó vagy angyalom, — a multól ábrándozni, midőn számokra oly rózsás a jelen, — ami elmúlt, nem tér vissza soha, legjobb tehát a feledés sűrű fátyolát borítani reá. — Ugy va-gyunk a multak eseményeivel, mint egy drága halot-tal, — kit keservesen megsiratunk, kit vissza óhajtunk körünkbe, s kiről azt véljük, nála nélkül nem élhe-tünk, — az első percekben, órákban fájdalomunk örü-lettel határos, — később mindig enyhébbé csillapul az, — míg végre nem marad egyéb, mint a fájó em-lékezet! — és légy meggyőződve, drága Liviám, — hogy a te fájdalomad is beheged nemsokára, — elvonul mint a nyári permeteg, mely után annál ragyogóbban tör elő a nap, a fellegek mögül!”

E szavakat, a szép nő nagy tüsszel mondá el, míg szemeiben a részvét harmatesepjei csillogtak. — Livia lehajtott fővel, szó nélkül hallgatta végig barátját, s azután komolyan mondá:

„Igazad van Ilona, — elkell végleg feledni a multat, kitorúlni emlékezetemből, erre főrekszem én, — de midőn sokszor oly jól esik visszavonulva csendes magányba, távol a nagy világ zajától, átengedni ma-gamat egészen emlékeimnek, s még egyszer végig élni képzeletben, a multnak napjait, annak verőfényes és boros napjait. — Vissza szárnyalok, gyermekkorom aranyos éveire, onnét egész éltelenem át addig, míg végre szívem, mint az elfáradt vándor madár, egy pont-nál megállapodik . . . .”

„S e pont?!” . . . kérdé sürgő hangon Ilona. — „Ez életem legfájdalmasabb legkeserűbb pontja, hol boldogtalanságom, csak keserű könnyekben nyer némi enyhülést, boldogtalan szerelmem az . . . .”

„Ismét e régi, kínzó gondolatok — mond Ilona boszusan, — „miért gyötöröd magadat mindig vele? oly érdemetlenre pazarlod könnyeidet, bánatodat, ki megcsalt és elhagyott.”

„Ilona, — kiálta kétségbeesetten kapva szívé-hez Livia, — légy kímélettel irántam, hisz tudod, mily kínos sebeket szakgatsz fel keblemen, melyek még oly frissek . . . s melyek oly lassan s fájva he-gednek be!”

Ilona zokogva borult barátjára karjaiba, — s halkán suttogá: „Egyetlenem bocsáss meg meggondo-latlan szavamért, csak a keserűség szólt belőlem, de hogy is beszélhetsz te így, kit mindenütt ünnepelnek, s oly végtelenül szeretnek, . . . s te még mindig End-rét szereted, ki annyira érdemetlen e szeretetre, mert nem tudja megérteni soha a te nemes, szenvedélyes, önfeláldozó szívedet! . . . .”

„Nem barátném, — mond szomoruan Livia — „nem szeretem őt többé . . . e szerelem már régen ki-halt szívemből, csak jól esik ha arra gondolok, hogy volt valaha egy ember, ki azt mondá „szeretlek!” . . . És kit értesz azok alatt, kik engemet oly végtelenül szeretnek! Talán a társaság ama tagjait, kik velem szemben, elpazarolják legédesebb szavaikat, mosolyai-kat, hogy hátam megett annál több, gúnyos beszéd-nek, rejtett kacagnak szolgáljak okul. — Nem édesem, engemet senkise szeret; oly magányosan állok a vi-lágban, s míg mindenki a legboldogabbnak, legirigy-lendőbbnek vél, én végtelenül boldogtalan vagyok!”

„És Liviám, én reám nem is gondoltál?”

„Te vagy az egyetlen, kinek szeretete őszintesé-géről megvagyok győződve, és épen ezért Ilonám, vég-telenül, kimondhatlanul szeretlek tégedet! . . . .”

Hosszas szünet után ismét Ilona vevé fel a be-széd fonalát. „De valld meg, és ítéletedben ne legyél túlszigorú mint rendesen, hogy a társaságnak is van-nak oly kivételes személyei, kiket csak tisztelni és becsülni lehet. Légy őszinte Liviám, mert előbbi szai-vaim tartalmáról senkinek sem volt annyi tere meg-győződni, mint épen neked.”

Livia csodálkozva tekintett barátjára „valóban nem értem, hova célzasz szavaiddal, — nem vagyok ügyes talányfejtő.”

Ilona e szavakra hangosan föl kacagott „nos hát tegyük félre a talányos meséket, s beszéljünk nyíltan, szavaimmal főképp Aladárra céloztam, van ő nálánál hívebb, őszintébb tisztelő?”

Barátnéja zavarodottan szegezé szemeit maga elé s halkán mondá „igazad van, ő azon ritka nemes szí-vek közé tartozik, kikre tisztelettel tekintünk.” —

„És,” folytatá Ilona félbeszakított szavait „írán-tadi szerelme mily forró, mily lángoló, ily férfi meg-érdemli, hogy szeretessék.”

„Igen, — mért nem ösmertem már akkor, midőn rossz végzetem szerencsétlen csillaga, első csalódott szerelmemhez vezetett, mért nem ösmertem, — oh mily lángolón tudtam volna szeretni őt! . . . . De most, . . . most nem lehet, . . . egy megtört szegény szív nem szerethet többé soha, . . . soha! . . . .”

E szavak után, zokogva borult Ilona karjaiba, ki átölelve tartá, miközben gyengéden mondá „oh Li-via ne légy ily elkeseredett, — hidd el, — te még végtelen boldog leszel, oly nagyon fogsz szeretni, mint ahogy viszont szeretted! . . . .”

Livia, mint kőszobor néma fájdalomba merülve hallgatá e szavakat s nem válaszolt . . . .

Ilona a pompás zongorához sietett, s felnyitván, elkezdé játszani Beethoven örök szép holdvilág soná-táját . . . .

Livia, hogy omló könnyeit elpalástolhassa, az ablakhoz lépett s félre vonva annak redőnyeit, kite-kintett a zord téli éjbe . . . .

A zongora pedig szólt, — a játszó pedig ér-telmesen adá elő a mélabus csendes Adágitót . . . .

„Igy tüntek el az én ábrándjaim, mint a nyár, melyre leborult a tél fagyos lehe, s szívem ma épen ily üres, ily hideg, ily kétségbeesett, mint a zord téli éjszaka! . . . . Ábrándjaim rózsás fellegvárjai tova tűn-tek, . . . hogy ne térjenek többé vissza, s szívem nem nyer vigaszt! . . . .”

„Engedje meg drága Liviám, hogy én próbáljam meg a vigasztalást, — talán idővel sikerülni fog . . . .”

Livia e rezgő hangon kiejtett szavak hallatára gyorsan megfordult, . . . és Aladár állott előtte, — édes szerelemmel függesztvén rá szemeit . . . .

„Drága barátom, — mond meghatottan nyújtva felé kezeit, — ezer köszönet . . . e szavakért, — ha valaki megvigasztalhat, úgy ön az! . . . .”

Aladár örömmel vivé ajkaihoz, — Livia piciny kezeit . . . .

A zongora elhallgatott, — Ilona távolról moso-lyogva szemlélte e jelenetet, . . . s a boundirban há-rom boldog ember volt! . . . .

Kan Melania.

Pattantyúk.

Arjegysek!

Tasguin Jakab festő és díszítő a bogváni gör kel. Monostornak dolgozván 1700-ik évben, az általa készí-tett munkákról 78 brabanti forintot és 10 soust kö-vetelt, mit a monostor elnöke az apát ur tulságosnak találván, részletes kimutatást kívánt; Tasguin Jakab festő és díszítő sietett is a követelésnek eleget tenni, a következő eredeti szerb arjegyzekeket nyújtván be:

„Arjegysek 1700-ik évben B. i. Monostorban, ké-szített munkákról, melyeket Tasguin Jakab festő és díszítő tett, e következők u. m.:

1-ör. A tiz parancsot kijavítottam és fé-nyesítettem	5.12
2-ör. Poncius Pilátust megszüpítettem le-mostam a kormot képérül, süvegére egy gyö-nörűséges szalagot illesztettem	3. 6
3-ör. Szent Péter kakasának uj tarajt ké-szítettem	2. 3
4-er. Egyik Latort jobban a kereszthez kötöttem és egyik ujját kiigazítottam	14.18
5-ör. Gábor fő Angyalnak szárnyába tol-lakat tettem, és azokat megaranyoztam	2. 7
5-szor. Kaifás szolgálóját megmostam, és orcáját kipirosítottam	5.12
7-szer. Az Eget kiujítottam megtoldottam két csillaggal, a Napot megaranyoztam, a Holdat megtakarítottam	7.14
8-szor. A Purgatoriom lángját felélesz-tettem, és néhány Lelket megjavítottam	6. 6
9-szer. Hasonlóul bántam a Pokolal Lu-cifernek uj köntöst készítettem, és egy uj kör-möt festettem a kárhozottak előnyére	4.10
10-szer. Herodes öltönyét újra beszegtem, két fogat adtam neki, s Parokáját, kifodroz-tam, és beporoztam	3. 2
11-szer. Ananiás nadrágját foltoztam, és mellényére két gombot tettem	2. 3
12-szer. Tobiás fiának ki Gábor fő An-gyallal utazik: uj harisnyát festettem, és uti-tarisznyájára uj szíjat tettem	3. 5
13-szor. Balaán szamarának füleit meg-hegyeztem, kitakarítottam, két első lábát meg-vasaltam	3. 7
14-szer. Két fülbe valót csináltam Sárának	3.
15-szor. Dávid parittyájába uj kavicsot illesztettem, Goliátnak fejét megnagyítottam, s jobb lábát hátrább helyeztem	3. 1
16-szor. Sámson szamarának uj fogakat készítettem	52
17-szer. Noé bárkájának hasadékait le-kátrányoztam öltönyére zsebeket csináltam	6.
18-szor. A Tékolyó funak az Inget meg-foltoztam és kivasaltam	3. 4
19-szer. A Szamarithai Nő korszójának uj füleket készítettem	1. 5
összesen	78.10.

mély tisztelettel Tasguin Jakab festő és díszítő.

Népszámlálási lap. Mi a neve? X. Jelena. Mi a fő foglalkozása? K i s a s s z o n y .

— Tud e írni, olvasni.
— Irni tudok, de olvasni nem.

Egy uri ember késő esti 9 óraker találkozik ép egy olyan méter szélességű dobogóhidnál két karba-fogódzott suhanceal, akik bizott majd be lökték őt az alul loesogó pisztrángtalan patakba.

— Ejnye öcsém, mért nem tértek ki az ember-nek, mikor ilyen szük az átjáró?
— Térjen ki maga! Nem látja, hogy n é m á t vezetek?

Apatinba egy jómódu özvegyhez bekvártélyoztak egy huszár őrmestert, aki is már harmadnap nagyon tudott a szép Krédli nyelvén, dacára, hogy egy szót se értett németül. Egyszer üldögélnék egy hármásban alkonyatkor a meleg kemence körül s az özvegy a fi-alatok felől egyre gyanúsabb suttogást hallva, odaszól lányának:

— Krédli, mir scheint, der Huszár da küsst dich.
— Mir scheint's aa.
— Sag' ihm schnell, dass er soll auf hören!
— Sag' ihm du Mutter, wenn du ungrisch kannst!

Nézegeti 1867-ben egy atyafi többek társaságá-ban az új felelős magyar miniszterek arcképét. A szemüveggel rajzolt Horváth Boldizsárhoz érve, így szólt: „Meglátjátok nem jó világ lesz.” „Miért, miért?” kérdik mindannyian. „Hát azért, mert az igazság pápa-szemen néz.”

Hirek.

Cmadományozás. Vallás- és közoktatásügyi ma-gyar miniszterem előterjesztésére, a kalocsai érseki egy-házmegegyben: Balogh György bácsi alesperes-plébános és tiszteletbeli kanonoknak a sz. Margit szüz és vér-tanúról nevezett garábi címz. apátságot; Berényi Dáni-el Baja városi alesperes-plébánosnak a bold. szüz Máriáról nevezett ugrai címz. apátságot; dr. Csicsáky József bács-almási alesperes-plébánosnak a sz. Miklós-

ról nevezett szepeslandeki címzetes prépostságot és Szulik József óbecsei plébánosnak a bold. szűz Máriáról nevezett ábrahám címzetes prépostságot adományozom. Kelt Bécsben, 1881. évi január hó 18-án. Ferencz József, s. k. Trefort Ágoston, s. k.

Szabadka és Baja városok főispánjává Jankovich Aurél nevezetett ki. E hírek az érdekelt körökben mindenfelé ösztönt örülnek.

Hymen. Polzovics Illés, Ujvidék város főjegyzője eljegyezte a volt polgármester Stojanovits Pál leányát, Carolina kisasszonyt.

Manojlovits Radoszlav, Ujvidék város főkapitánya, jan. 25-én meghalt.

Molnár József állatorvos és Sztrázai Alajos horgozó, a gombos-erdői határszéli belépti állomáshoz állatszemplő bizottsági tagokká nevezettek ki.

Pacsér községében egy hiteles bűnvádi feljelentés szerint Mánich Antal — ugyanaz, kiről lapunk 2-ik számában közöltünk hasonló épületes dolgokat — azzal foglalkozik, hogy mesterséges szembajokat csinál jó pénzért az anyamasszonyfajta gyáva ujonckatonáknak. Reméljük, hogy kinyitják az ő szemét.

Hivatalos stílus. A. P. bajmoki lakos Szabadkáról baba utaztatásban Pr. Sz. Ivánon elvesztette a marhalevelét stb.

A távirtnak új célszerűbb helyiséget keresnek. Jelentkezhetni a főnöknél.

Csantavéren a zsidó hitközség jan. 24-iki gyűlésében tárgyalási és jegyzőkönyvi nyelvének a magyart mondotta ki.

Bezdáni plébános a kincstár Meszner István ot-tani volt adminisztrátort nevezte ki.

A gőzfürdőben csupa német föliratok hirdetik az ott megforduló sok vidéki idegennek, hogy Zombor nem magyar város. Miután a tulajdonos urnak bizonyosan nem szándéka ezen város felől ily téves információt terjeszteni: legyen szives alkalmilag magyar címtáblákról gondoskodni.

A felállítandó kisedővő javára a zombori jótékony magyar négyelet f. 1881. évi február hó 10-én a megyei palota termeiben közvacsorával egybekötött táncvigalmat rendez, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívja. Étek és italok a legelősebbben, — így a hus ételek átlag 30 kron adagonként — fognak a négyelet által kiszolgáltattatni. Belépő jegyek 1 firtjával, ugy karzati jegyek és pedig az első sorban 2 firt, a második sorban 1 firtjával Falcione Gusztáv kereskedésében előre is válthatók. A hölgyek minél egyszerűbb öltözékben kértnek megjelenni. Kezdeté 7 és fél órákor.

Levélcím. jako bovi tš Dani elur nal ze ge d nek jo se f, Dro vatse k nek nep zi n ha szu ča ba 28 ha z, za m bo t a jto I zám pešta.

A „Bácska“ hieroglifmagyarozói ebből azt sü-tötték ki: „Jakobovits Dániel urnál segédnek Josef Drovatseknek, népszínház utcába 28. házzám, bolt-ajtó 1. szám. Pest.“

Uj. Melcher Ferenc Zombor szab. kir. város 1-ső ellenőre, folyó évi január hó 26-án esti fél 10 órákor életének 26-ik évében hosszash betegeskedés következtében jobblétre szenderült. Hült tetemei jan. hó 28-án a sz. Rókusához címzett sirkertben tetették örök nyugalomra. Béke lengjen hamvai felett!

A népszámlálás eredménye megyénkben — Zombor, Szabadka, Ujvidék és Baja sz. kir. városok kivételével a következő:

Felső I. járásban	25062	férfi és	25552	nő
II.	24100	" "	24717	"
Közép I.	24020	" "	24521	"
II.	18141	" "	19203	"
Alsó I.	15723	" "	16270	"
II.	15656	" "	15890	"
III.	23293	" "	24097	"
Telecska I.	22458	" "	23190	"
II.	16925	" "	17501	"
Tiszai I.	13856	" "	13818	"
II.	24296	" "	24677	"
Csajk. I.	9329	" "	9289	"
II.	9488	" "	9656	"
Zenta város	10504	" "	10649	"
Összesen	252.851		259.030.	

Főösszeg 511.881 lélek.

„Szegény számfelletti páratlan nők!“ (Az 1870. évi népszámlálás 499.240 lélekszámot tüntet ki, tehát szaporodás 12641.) Szerk.

Bálok. Futakon febr. 5. gazdatiszti; Szabadkán 22-én nőegyleti.

Ujvidéken 9 szerb (4 politikai) 1 magyar és egy német — mindkettő politikai — lap jelenik meg.

Dr. Both Adolf almási illetőségű szigorló ügyvéd, eljegyezte Budapesten Löwenstein Mina kisasszonyt.

A népszámlálás eredménye Ujvidéken 21381 lélek, Baján 18791, Óbecsén 15100.

A zombori kereskedelmi ifjak táncvigalmára a meghívók már szétküldettek, ki tán tévedésből nem kapott, és ilyenre igényt tart, sziveskedjék Falcione Gusztáv vagy Joanovits Száva urakhoz fordulni, hol jegyek is előre válthatók.

A kultuszminiszteriumnak rendelete szerint a nőképezdek eddigi három éves évfolyama négyre nyújtatik, azonban a három évet megállapító törvény tiszteletben tartása mellett úgy, hogy a tanfolyam a tapasztalt szükségletre képest egy előkészítő évvel toldatik meg, annélkül, hogy akár az óraszám, akár a tanerő szaporíthatnék. Együttal szigorúan utasítja a tanfelügyelőséget, hogy a főlvetélnél a kellő előképzettségen kívül még azt is komolyan tekintetbe vegye, vajjon a jelentkező növendéktől elvárható-e, hogy csakugyan a tanügy terén óhaját állandóan működni? A tanképesítést illetőleg pedig azon módosítás rendelkezett el, hogy ezentul minden tanár csak a maga tárgyát illető képesítéskor szavaz; holott ez előtt minden tárgynál minden tanár szavazott.

A közös külügyminiszter fölkérte a m. kir. miniszteriumokat, hogy a postai szolgálaton kívül köz-hivatalban használatos nők statisztikai kimutatását sziveskedjenek hozzá beküldeni. A kultuszminiszterium ehhez képest a Bács-Bodrog megye és szab. kir. városai területén alkalmazásban levő tanítóknak a

megyei tanfelügyelőségtől kimutatást követelt; eszerint van alkalmazott tanítónő a megye területén 71, Baján 10, Szabadkán 30, Ujvidéken 15, Zomborban 11, összesen 137, ebből apáca 25; óvónő van összesen 30, ebből apáca 9.

A b.-kulai takarékpénztár XI. évi rendes közgyűlése f. évi február hó 19-én délután 2 órákor, a kulai város háza tanácstermében fog megtartatni. Az összes forgalom 3.359.386 firt 82 kr. — A tiszta nyereség 7000 firt s így minden részvényre, melyre 80%, van befizetve, mint osztalék 14 firt esik.

A bácsi casió-egylet f. évi február hó 16-án a casinó-egylet könyvtára javára, saját helyiségében zártkörű táncvigalmat rendez, melyre a n. é. közönség tisztelettel meghívatik. Kezdeté fél 9 órákor este. Beléptidj személyenként 1 firt.

A kulai polgári olvasó egylet könyvtára javára folyó 1881. évi február hó 5-én saját helyiségében zártkörű táncvigalmat rendez. Beléptidj 1 firt. Család-jegy 3 firt. Kezdeté este 8 órákor.

A Gromon-féle csödválasztmány tagjai. Tömegmondok ifj. Ertl János; perügyelő Barthal József. Választmányi tagok: Könyvei budapesti ügyvéd, Leovits Geon és Pilaszánovits Pál helybeli ügyvédek. Az ingatlanok becsértéke 1.227.000 firt, az ingóságokkal együtt 1.384.000 firt; ezzel 835.000 firt teher áll szemben.

Az új népszámlálás szerint Bajának 19206 — a 10 év előttiben képest 1000-rel szaporodott. Apatinnak 11670 lakosa van, Petrovosszellónak 7200.

Műbirálót. Baján valaki a színészekről így nyilatkozott: „No ezek csakugyan ritkajó színészek lehetnek, mert mindegyiknek van téli kabátja.

A helyezések. Városv László p. ü. ministeri számított a zombori jószágigazgatósághoz, Nagy Antal telekkönyvezető Esztergomból a bajai járásbírószághoz — mindkettő hasonló minőségben — áthelyeztetett.

Weisz szanádi tanító alatt zentáról átmenet a gyenge jég beszakadt s a szegény belefagyott a Tiszába.

Baján Frankl Mórics csoda fejszámoló gyerek nagy közönség előtt produkálja magát.

Apatinban olyan jó az egészségi állapot, hogy már két héten át nem volt a minapában temetés.

Schmausz Endre alispán ur tiszteletére földie, választói és barátai f. hó 2-án Apatinban búcsúlakomát rendeznek, másnap pedig bandériummal kísérik be ide a megye anyavárosába alispáni székére.

Tres faciunt collegium. A törökbecsei oldalról egy bácskai ladikos a napokban egy embert akart átszállítani — szamarakkal. A szamar, mint afféle szamar, elkezdett a jégtáblák közt koválygó ladikban számárkodni s addig táncolt, hogy mind kifordultak. A baj okozója mégis kimentette aztán a lehült számszállítókat, mert azok belesimpszkedtek a farkába és ő emberségesen partra szállította őket.

Takács Kálmán bács-földvári községi kertész egy igen célszerű gyümölcsfanemesítési táblázatot adott ki 15 kettős mintázatban. Minden tetélnél szemléltetőleg egymás mellé van téve az egyesítendő két darab s mellette összetéve, úgy, hogy utána akármilyen értelmes gyerek is teljes sikerrel dolgozhatik. A tételek a következők: 1. Januártól—áprilisig; egyszerű, oldal és özláb párosítás; egyszerű kettős és oldal-nyergezés 2. Március—áprilisra: hasítékba ékezés, kecskeiáb ékezés 3. Április elején: Furóval ékezés. 4. Április végétől júniusig: héj alá ékezés, oldalhéj alá ékezés. 5. Május 15-től július végéig: közönséges szemzések. 6. Május 15-től június végéig: sippal való szemzés és szemlapolás 7. Nedvkeréngkor: füzér összeforrasztás. Ezen szemléleti táblának egy jóvalvaló község iskolájában se volna szabad hiányzani. Oly életrevaló és világos a kiállítás, oly szembetűnők és gyakorlatiak a műtéminták, hogy a szorgalmas és gondos kertésznek munkája megérdemli a megyei tanfelügyelőség ajánlatát s a községek és iskolák pártfogását.

A petrovosszellői felelős örök egy embernek 100 bukor krumpli kárját a következő rimek elzöngése mellett térítették meg:

„Varga József, hunti!
Száz bukor krumpli;
Itt egy forint: vüci.“

Zombor 1749. évi február 17-én, tehát 132 éve lett szab. kir. várossá.

Az I. Duna-gőzhajózási társulat, a mint annak 1881. almanchjából kiveszszük, jelenleg 186 gőzhajó (16,589 lóerővel) 720 vas és 46 taslepp birtokában van. A gőzösök következő hajókból állanak: 161 kerékgőzös, 2 tengeri propeller, 17 folyópropeller, 4 lánccs és 2 kötélhajóból.

A kaszinó-egyleti dalárda vasárnap délután tartotta évi rendes közgyűlését. Az elnöki jelentésből kiemeljük a következő érdekesebb adatokat: A dalárdának volt az 1880 év elején 19 működő tagja, az év végén 32. Az 1880. évi pártoló tagok száma 24 volt, a tiszteletbeli tagoké 3. A nyilvánosság előtt a múlt évben 18 ízben lépett fel az egyesület. Ugyanis rendezett 6 dalsz. t. többször énekelt a r. k. templomban, a helybeli főgymnasiumi ifjuság évszázó ünnepélyében, ömélnt Sándor Béla főispán ur tiszteletére rendezett fáklyaszében stb.

Nem tagok sziveségből 6 fellépés alkalmával működtek közre; és pedig Vojnits Bella és Tárcay Jozefin urhölgyek, dr. Molnár István Lajos, Karvázy Domonkos, Marschal György tbeli tag és Vojnits Máté urak.

A kiadás a múlt évben 522 ft 83 kr, az összes bevétel pedig 576 ft 84 kr volt, s így az 1880. év végével 72 ft 5 kr. készpénz volt a pénztárban.

A Kolozsvárra utazás költségeinek fedezésére felvett kölcsönből még 240 ft törlesztendő.

A zeneműtár 462 számmal 1598 ének- és zene-művet foglal magában.

Bátorokban és szerekben az egyleti vagyon értéke 800 firt.

A tisztújítás eredménye a következő: elnök: Pribil Ernő, alelnök: Staudacher József, karnagy: Berger Antal, titkár: Bieber Gyula, pénztárnok: Csarsch Sándor, zeneműtárnok: Bán Lajos, szertárnok: Reichert

József. Választmányi tagok: Cinkler Gyula (egyszer-smind helyettes zeneműtárnok), Döszeghy Samu, Eckert Pál, Goeser Vitusz, Laky Sándor és Raisz Lajos.

A „zombori takarékpénztár“ választmánya 1881. jan. 30-án tartott ülésében a megüritt második könyvelői állásra Raisz Lajost, a pénztári segédi állásra pedig Husvéth Károly kereskedelmi könyvvivőt választotta meg.

Interpelláció. Tudtunkkal a főkapitány még a nyár elején benyújtott a tanácshoz egy köztisztviségi szabályrendeletet jóváhagyás végett; a tanács még eddig hallgat s e miatt a közügy szenved.

Jakab Lajos, jelenleg Rozsnyón működő színigazgató, február 16-án városunkba érkezik. A színügyre minél előbb visszatérünk.

Farsangi dalestély. Több oldalról felmerült tudakozódások folytán tudatjuk, hogy a dalárda szokásos farsangi dalestélyét az idén is okvetlenül megtartja. A március elején rendezendő estélyre a dalárda már nagyban készül, s legközelebb közzéteszi annak tré-fás műsorát is, mely mulatságosnál mulatságosabb dolgokat ígér.

Taborszky és Parsch nemzeti zenemű-kereskedésében Budapesten megjelent: „A szerelem sötét verem.“ Lukácsy Sándor népsziművének legkedveltebb dalai. 1. Rózsás kedvel jöttem én. 2. Nem kell a szomorúság. 3. Hosszú sorban száll a vadlúd. 4. Bús az erdő. 5. Repül a szán. 6. Ha én piros rózsá volnék. 7. Mért csalogatsz barna kis lány. Énekhangra zongorakisérettel (vagy zongorára külön) szerző Erkel Elek. Ara 1 firt.

Spitzer Manó polgármesterünk, ki mint mondja a kenderipar terén negyven éves tapasztalatokkal rendelkezik, a kender és buza alá használt földnek költségeit és átlagos hasznát így állapította meg:

K i a d á s :		
10 hold föld hasznóbré	á 35 ft.	350 ft.
10 m.-máza kendermag	á 8 ft.	80 ft.
Szántás, vetés holdankint	9 ft.	90 ft.
Kinyívés	á 15 ft.	150 ft.
Aztatás	á 8 ft.	80 ft.
Törés	á 32 ft.	320 ft.
Összeg		1070 ft.

B e v é t e l :		
80 mm. kend. mai folyó ára	á 27 ft.	2160 ft.
pozdorja	á 8 ft.	80 ft.
kőchulladék	á 3 ft.	30 ft.
Összeg		2270 ft.
Levonva a kiadást		1070 ft.
Marad tiszta haszon		1200 ft.
B u z a f ö l d .		

K i a d á s :		
10 hold hasznóbré	á 20 ft.	200 ft.
15 mmáza mag	á 11 ft.	165 ft.
Szántás, vetés, aratás	á 12 ft.	120 ft.
Hordás, cséplés	á 11 ft.	110 ft.
Egyéb kiadás holdankint	4 ft.	40 ft.
Összeg		635 ft.

B e v é t e l :		
100 mm. buza	á 11 ft.	1100 ft.
Szalma, polyva	á 2 ft.40kr.	24 ft.
Összeg		1124 ft.
Levonva a kiadást		635 ft.
Marad tiszta haszon		489 ft.

Az érdekes és megyénk minden vidékét érdeklő különben német röpiratkára még visszatérünk.

Szerkesztői üzenet.

— K. Ezt a tökéltvár író stílust legyen szives egyszerűbbre eserélni; az a jó levelező, aki röviden mindenre kiterjed, Verset ne írjon, vagy ha ír, legalább ne küldje nekünk. Az ilyen „Hazassági ajánlat“ még vén kisasszony is tanakodva fogadná el. Második levele jön: tpd. megy.

— Kérem a „Bácskai Napitár“ t. eladóját, számlájának már be.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

H I R D E T É S E K.

n8. kj. 878.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kir. közjegyző mint az apatini kir. Járásbírószág bírói megbízottja részéről ezennel közhírré tétetik miszerint néhai Lázits János (Jankó) hagyatéki tömege és életben levő neje szül. Pozmánovits Zsófia közös tulajdonát képező, a bresztováci 97. sz. tjkvben A I. alatt felvett 97. helyrajzi 92. összeírási számú ház és beltelke ugy a hozzá kiosztott legelő illetmény 1800 ft, ugyanazon számú tjkvben A † alatt felvett 867 helyrajzi számú 3200 □ öles szőlő 748 ft, a bresztováci 585. sz. tjkvben A † alatt felvett 868. hr. sz. 2700 □ öles szőlő 768 ft, a bresztováci 782. sz. tjkvben A † alatt felvett 864. hr. számú 1100 □ öles szőlő 528 firt és végre az ugyanazon számú tjkvben a † alatt felvett 872 hr. számú 360 □ öles szőlő 170 firt becsértékben Bresztovác község házánál 1881 évi január hó 30-án mint első s 1881. február hó 13-án mint második árverési határidőn mindenkor d. u. 3, az alulírtnál megtekinthető árverési fel-tételek mellett a legtöbbet ígérőnek örökron el fog adatni, — mely árverési határidőkre a venni szándékozók azzal hivatnak meg, miként az árverés megkezdése előtt a becsérték 20%-ját bánatpénz fejében letenni kötelesek.

Apatinban 1881. január 17-én.

Bodnár Imre,
kir. közjegyző.